

4. Wymagania edukacyjne- WDŹ-klasa 4

Temat lekcji	Zagadnienia, materiał nauczania	Zakładane osiągnięcia, umiejętności
1. Wspólnota domu, serca i myśli – funkcje rodziny	<ol style="list-style-type: none"> 1. Poznajmy się. Krótka prezentacja nauczyciela i uczniów. 2. Dojrzewanie (pokwitanie) – ważny okres w życiu człowieka. 3. Udział rodziny i szkoły w przygotowaniu uczniów do podjęcia przyszłych ról życiowych. 4. Krótka prezentacja treści na lekcjach WDŹ. 5. Podstawowe zasady, które będą obowiązywały na zajęciach WDŹ, np.: angażuję się w zajęcia, słucham uważnie, co mówią inni, nie przerywam itp. 6. Sposoby gratyfikacji za aktywność i pracę na zajęciach WDŹ. 7. Wspólnota domu, serca i myśli, czyli o funkcjach rodziny (wprowadzenie). 	<p>potrafi przedstawić treści, które będą przedmiotem zajęć wychowania do życia w rodzinie,</p> <ul style="list-style-type: none"> • wzbudzić refleksję nt. przedstawionych celów zajęć WDŹ, • wspólnie tworzyć kontrakt dotyczący zasad pracy na lekcjach WDŹ, • nazwać podstawowe funkcje rodziny. <p>Uczeń uświadomi sobie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • potrzebę zajęć prorodzinnych w nauczaniu szkolnym, • konieczność dostosowania się do wspólnie ustalonych zasad pracy na lekcjach WDŹ.
2. Witaj w domu – funkcje prokreacyjna i opiekuńcza	<ol style="list-style-type: none"> 1. Gdy rodzina się rozrasta – funkcja prokreacyjna. <ul style="list-style-type: none"> • dziecko – owocem miłości rodziców, • potomstwo – nowi członkowie rodziny; biologiczna ciągłość; rodzina wielopokoleniowa, • rodzina – podtrzymaniem Szerszych ludzkich zbiorowości, np. społeczeństw, narodu. 2. Dawanie i branie w rodzinie – wyrazem wspólnoty miłości. 3. Rola rodziny w opiece nad najmłodszymi i najstarszymi jej członkami 	<p>- potrafi wyjaśnić istotę funkcji prokreacyjnej rodziny,</p> <ul style="list-style-type: none"> • nazwać stopnie pokrewieństwa i wyjaśnić wielopokoleniowość rodziny, • wskazać znaczenie funkcji opiekuńczej rodziny ze szczególnym uwzględnieniem jej roli w opiece nad najsłabszymi: dziećmi i ludźmi w podeszłym wieku, • przedstawić najważniejsze potrzeby w rodzinie: miłości i akceptacji najbliższych. <p>-uświadomi sobie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • potrzebę okazywania wdzięczności rodzicom za ich trud związany z opieką nad dziećmi, • rolę empatii i altruizmu wobec innych.
3. Zasady i normy – funkcje wychowawcza i socjalizacyjna	<ol style="list-style-type: none"> 1. Funkcja wychowawcza rodziny jako wzajemne uczenie się i współtworzenie kultury bycia, uprzejmości, taktu, współodczuwania, pomocy i miłości. 2. Proces samowychowania jako: <ul style="list-style-type: none"> • refleksja o sobie i dokonywanych wyborach, • umiejętność podejmowania Właściwych decyzji, • wybór wzorców (autorytetów), • umiejętność rezygnacji ze swojej wygody na rzecz bliskich osób. 	<p>- potrafi wzbudzić refleksję nad swoim zachowaniem w rodzinie, i poza nią,</p> <ul style="list-style-type: none"> • uzasadnić, dlaczego należy zachowywać się uprzejmie, taktownie wobec innych, • rozróżnić zachowania naganne od nienaganych. <p>- uświadomi sobie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • potrzebę podjęcia samowychowania i samorozwoju, • satysfakcję, jakiej doznajemy podczas podejmowania właściwych decyzji i odpowiedzialnych wyborów.
4. Miłość, która scala – funkcje psychiczno-uczuciowa i kontrolna	<ol style="list-style-type: none"> 1. Różne postawy członków rodziny wobec siebie. 2. Zachowania empatyczne a obojętne. 3. Rola rodziców w wychowaniu dzieci do umiejętności 	<p>-potrafi nazwać i przedstawić istotę pojęć: wrażliwość, miłość, empatia, altruizm,</p> <ul style="list-style-type: none"> • opisać przejawy troski rodzicielskiej o dzieci w realizacji funkcji kontrolnej. <p>- uświadomi sobie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • istotę samowychowania i rozwoju

	współodczuwania. 4. Praca nad swoim charakterem. 5. Istotne znaczenie funkcji kontrolnej rodziny w wychowaniu dzieci.	społecznego, • troskę rodziców o dzieci i stawianie im wymagań.
5. Jesteśmy razem – funkcje rekreacyjno-towarzyska, kulturowa i ekonomiczna	1. Dobrze zagospodarowany wolny czas – realizacją funkcji rekreacyjno-towarzyskiej rodziny. 2. Spotkania rodzinne w szerszym gronie – okazją do przekazywania tradycji i wzmocnienia więzi. 3. Wzajemne obdarzanie, szczególnie własnoręcznie wykonanymi upominkami – dużą satysfakcją i radością. 4. Potrzeby bytowe – funkcja ekonomiczna rodziny. 5. Umiejętność dzielenia się z innymi (akcje charytatywne, wolontariat)	-potrafi: uzasadnić potrzebę podtrzymywania więzi z bliższą i dalszą rodziną oraz znajomymi, • opisać sposoby spędzania czasu wolnego w rodzinie, • wymienić akcje charytatywne i sposoby działania wolontariatu. -uświadomi sobie: • wysiłek rodziców w zapewnieniu potrzeb bytowych rodziny, • walory czynnego odpoczynku, • potrzebę rezygnacji z postawy roszczeniowej i niektórych zachcianek
6. Człowiek istota płciowa	1. Płciowość człowieka w aspekcie biologicznym, psychicznym i społecznym. 2. Rola rodziców w traktowaniu dziecka jako istoty płciowej. 3. On i ona w różnych i tożsamy rolach. 4. Komplementarność (wzajemne uzupełnianie się) płci. 5. Równoprawność i równorzędność osób.	potrafi: • określić odrębność płci biologicznej, psychicznej i społecznej, • dostrzec i omówić zagadnienie równości płci, • przedstawić istotę uzupełniania się płci (komplementarność). - uświadomi sobie: • celowość płciowości człowieka – rodzicielstwo, • różne role mężczyzn i kobiet i ich uzupełnianie się.
7. Przekazywanie życia (dla grupy dziewcząt)	1. Okres dojrzewania czasem przygotowania się organizmu kobiety i mężczyzny do podjęcia w przyszłości funkcji macierzyńskiej i ojcowskiej. 2. Budowa żeńskiego układu rozrodczego. 3. Budowa męskiego układu rozrodczego. 4. Funkcjonowanie układu rozrodczego kobiety. 5. Zapłodnienie początkiem życia nowego człowieka; warunki, jakie muszą zaistnieć, aby poczęło się dziecko	potrafi: • określić, czym jest macierzyństwo i ojcostwo, • wskazać perspektywę swojego psychofizycznego rozwoju w celu podjęcia przyszłych ról związanych z macierzyństwem. • opisać budowę układu rozrodczego kobiety i mężczyzny, • omówić funkcjonowanie układu rozrodczego dojrzewającej dziewczyny i dojrzewającego chłopca. Uczennica uświadomi sobie: • potrzebę przygotowania się do podjęcia przyszłych ról małżeńskich i rodzinnych.
8. Przekazywanie życia (dla grupy chłopców)	1. Okres dojrzewania czasem przygotowania się organizmu mężczyzny i kobiety do podjęcia w przyszłości funkcji ojcowskiej i macierzyńskiej. 2. Budowa męskiego układu rozrodczego. 3. Budowa żeńskiego układu rozrodczego. 4. Funkcjonowanie układu rozrodczego mężczyzny. 5. Zapłodnienie początkiem życia nowego człowieka; warunki, jakie muszą zaistnieć, aby poczęło się dziecko.	potrafi: • określić, czym jest ojcostwo i macierzyństwo, • wskazać perspektywę swojego psychofizycznego rozwoju w celu podjęcia przyszłych ról związanych z ojcostwem. • opisać budowę układu rozrodczego mężczyzny i kobiety, • omówić funkcjonowanie układu rozrodczego dojrzewającego chłopca i dojrzewającej dziewczyny. -uświadomi sobie: • potrzebę przygotowania się do podjęcia przyszłych ról małżeńskich

<p>9. U progu dojrzwania (dla grupy dziewcząt)</p>	<p>1. Wpływ hormonów na zmiany zachodzące w organizmie. 2. „Huśtawka emocjonalna”, czyli zmiany nastroju – typowe dla adolescentów. 3. Osobnicze cechy (wzrost, figura, wielkość i kształt biustu) a dziedziczenie ich po rodzicach. 4. Indywidualne tempo rozwoju; pierwsze zmiany fizyczne, najczęściej między 11.a 14 rokiem życia. 5. Podstawowe informacje dotyczące dojrzwania chłopców. 6. Wpływ trybu życia nastolatki (ruch, odżywianie, sen) na jej rozwój.</p>	<p>i rodzinnych.</p> <p>potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • opisać charakterystyczne przemiany zachodzące w organizmie dziewczynki w okresie dojrzwania, • scharakteryzować zmiany zachodzące w okresie dojrzwania u chłopców, • podać charakterystyczne cechy zmian psychicznych w okresie pokwitania, • przyjąć i zaakceptować procesy fizyczne zachodzące u adolescentki, • zrozumieć, że każdy organizm ma swój indywidualny rytm dojrzwania, • scharakteryzować właściwy sposób odżywiania i trybu życia według zasad higieny. <p>- uświadomi sobie, że:</p> <ul style="list-style-type: none"> • niektóre cechy osobnicze (np. wzrost, wielkość biustu, kobiece kształty) są dziedziczne, nie mamy wpływu na ich wygląd i proporcje, • organizm każdej dziewczynki ma swój własny rytm dojrzwania, • powinna zapewnić swemu organizmowi odpowiednie warunki do harmonijnego rozwoju
<p>10. U progu dojrzwania (dla grupy chłopców)</p>	<p>1. Wpływ hormonów na zmiany zachodzące w organizmie. 2. „Huśtawka emocjonalna”, czyli zmiany nastroju typowe dla adolescentów. 3. Osobnicze cechy (wzrost, męska sylwetka) a dziedziczenie ich po rodzicach. 4. Indywidualne tempo rozwoju; pierwsze zmiany fizyczne, najczęściej między 12. a 14. rokiem życia. 5. Podstawowe informacje dotyczące dojrzwania dziewcząt. 6. Wpływ trybu życia nastolatka (ruch, odżywianie, sen) na jego rozwój</p>	<p>potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • opisać charakterystyczne przemiany zachodzące w organizmie chłopca w okresie dojrzwania, • scharakteryzować zmiany zachodzące w okresie dojrzwania u dziewczynki, • podać charakterystyczne cechy zmian psychicznych w okresie pokwitania, • przyjąć i zaakceptować procesy fizyczne zachodzące u adolescenta, • zrozumieć, że każdy organizm ma swój indywidualny rytm dojrzwania, • scharakteryzować właściwy sposób odżywiania i trybu życia według zasad higieny. <p>- uświadomi sobie, że:</p> <ul style="list-style-type: none"> • niektóre cechy osobnicze (np. wzrost, męska sylwetka) są dziedziczne, nie mamy wpływu na ich wygląd i proporcje, • organizm każdego chłopca ma swój własny rytm dojrzwania, • powinien zapewnić swemu organizmowi odpowiednie warunki do harmonijnego rozwoju
<p>11. Rodzi się dziecko (dla grupy dziewcząt)</p>	<p>1. Poczęcie – początkiem życia człowieka. 2. Fazy rozwoju prenatalnego dziecka. 3. Ciąża: czas trwania; higieniczny tryb życia matki; szkoła rodzenia. 4. Poród – zadaniem dla kobiety, ale również dla mężczyzny. 5. Karmienie naturalne dziecka. 6. Przyjęcie dziecka do rodziny; pomoc starszego rodzeństwa.</p>	<p>potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • krótko scharakteryzować okres ciąży, • opisać kolejne etapy rozwoju dziecka od poczęcia do narodzin, • wymienić zasady higienicznego trybu życia matki oczekującej dziecka, • uzasadnić, dlaczego miłość matki i ojca do noworodka jest tak ważna. <p>- uświadomi sobie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wartość życia ludzkiego od poczęcia, • potrzebę otaczania troską i miłością matki oczekującej dziecka, • gotowość pomocy rodzicom

		w sytuacji powrotu mamy ze szpitala i przyjęcie brata do rodziny
12. Rodzi się dziecko (dla grupy chłopców)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Poczęcie – początkiem życia człowieka. 2. Fazy rozwoju prenatalnego dziecka. 3. Ciąża: czas trwania; higieniczny tryb życia matki; szkoła rodzenia. 4. Poród – zadaniem dla kobiety, ale również dla mężczyzny. 5. Karmienie naturalne dziecka. 6. Przyjęcie dziecka do rodziny; pomoc starszego rodzeństwa 	<p>potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • krótko scharakteryzować okres ciąży, • opisać kolejne etapy rozwoju dziecka od poczęcia do narodzin, • wymienić zasady higienicznego trybu życia matki oczekującej dziecka, • uzasadnić, dlaczego miłość matki i ojca do noworodka jest tak ważna. <p>- uświadomi sobie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wartość życia ludzkiego od poczęcia, • potrzebę otaczania troską i miłością matki oczekującej dziecka, • gotowość pomocy rodzicom w sytuacji powrotu mamy ze szpitala i przyjęcie brata lub siostry do rodziny
13. Intymność (dla grupy dziewcząt)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Rozróżnienie kontaktów społecznych, które wymagają różnych stopni bliskości fizycznej. 2. Pojęcie intymności i wstydu; wstyd jako ochrona przed uprzedmiotowieniem osoby ludzkiej. 3. Prawo człowieka do intymności i nietykalności osobistej. 4. Sytuacje naturalne bliskości fizycznej, np. u lekarza. 5. Przysłanianie nagości (uwarunkowanie klimatyczne, Dziedzictwo kulturowe). 6. Strefa intymności barierą dla świata obcych. 	<p>-potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • określić, czym jest intymność, • rozróżnić kontakty społeczne, które wymagają różnych stopni bliskości fizycznej, • uzasadnić potrzebę nieufności i dystansu wobec obcych ludzi, • wskazać na potrzebę zachowania intymności i nietykalności osobistej. <p>-uświadomi sobie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wartość zachowania intymności, • prawo każdego człowieka do szacunku jego ciała i godności osobistej.
14. Intymność (dla grupy chłopców)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Rozróżnienie kontaktów społecznych, które wymagają różnych stopni bliskości fizycznej. 2. Pojęcie intymności i wstydu; wstyd jako ochrona przed uprzedmiotowieniem osoby ludzkiej. 3. Prawo człowieka do intymności i nietykalności osobistej. 4. Sytuacje naturalne bliskości fizycznej, np. u lekarza. 5. Przysłanianie nagości (uwarunkowanie klimatyczne, Dziedzictwo kulturowe). 6. Strefa intymności – barierą dla świata obcych 	<p>-potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • określić, czym jest intymność, • rozróżnić kontakty społeczne, które wymagają różnych stopni bliskości fizycznej, • uzasadnić potrzebę nieufności i dystansu wobec obcych ludzi, • wskazać na potrzebę zachowania intymności i nietykalności osobistej. <p>Uczeń uświadomi sobie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wartość zachowania intymności, • prawo każdego człowieka do szacunku jego ciała i godności osobistej
15. Obrona własnej intymności (dla grupy dziewcząt)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Sytuacje, które mogą naruszać naszą intymność. 2. Sposoby możliwych zachowań, jeśli ktoś próbuje przekroczyć sferę intymności: ucieczka, brak zgody, zgłoszenie dorosłym, policji. 3. Potrzeba dystansu wobec obcych ludzi 	<p>-potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wymienić sytuacje, które mogą być krępujące i które zawstydzają, • określić sposoby właściwej reakcji, gdy ktoś próbuje naruszyć sferę intymności. <p>-uświadomi sobie, że:</p> <ul style="list-style-type: none"> • należy natychmiast zgłaszać sytuacje, w których grozi skrzywdzenie, • należy zachować czujność w kontaktach z osobami nieznanymi
16. Obrona własnej intymności (dla grupy chłopców)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Sytuacje, które mogą naruszać naszą intymność. 2. Sposoby możliwych zachowań, jeśli ktoś próbuje 	<p>-potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wymienić sytuacje, które mogą być krępujące i które, zawstydzają,

	<p>przekroczyć sferę intymności: ucieczka, brak zgody, zgłoszenie dorosłym, policji.</p> <p>3. Potrzeba dystansu wobec obcych ludzi.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • określić sposoby właściwej reakcji, gdy ktoś próbuje naruszyć sferę intymności. -uświadomi sobie, że: • należy natychmiast zgłaszać sytuacje, w których grozi skrzywdzenie, • zachować czujność w kontaktach z osobami nieznanymi
17. Koleżeństwo	<p>1. Atuty koleżeństwa; umiejętność tworzenia relacji międzyludzkich.</p> <p>2. Istota koleżeństwa; czym jest koleżeństwo?</p> <p>3. Cechy dobrego kolegi /dobrej koleżanki.</p> <p>4. Koleżeństwo – różne oddziaływania na młodego człowieka.</p> <p>5. Lider grupy – jaki może być? jakiego można uznać za autorytet?</p> <p>6. Asertywność; dlaczego czasem trzeba odmawiać</p>	<p>-potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • określić, co to znaczy „być dobrym kolegą”, „dobrą koleżanką”, • uzasadnić, że koleżeństwo przygotowuje do dojrzałej przyjaźni i miłości, • rozeznac cechy charakteryzujące różnych liderów (tych, których warto uznać za przywódców i tych, których należy unikać). <p>- uświadomi sobie, że:</p> <ul style="list-style-type: none"> • obawy rodziców związane z wyborem kolegów i koleżanek mają swoje uzasadnienie, • w pewnych sytuacjach należy być asertywnym.
18 Dobre wychowanie	<p>1. Zasady dobrego wychowania, dobre maniery, <i>savoir-vivre</i> – istotnymi wartościami w procesie wychowania i bezkonfliktowego życia w społeczności ludzkiej.</p> <p>2. <i>Savoir-vivre</i> – sztuka życia w różnych sytuacjach:</p> <ul style="list-style-type: none"> • w życiu rodzinnym, • w szkole, • w miejscach publicznych, np. w środkach komunikacji, w kinie, teatrze, w sklepie. <p>3. Odpowiedni ubiór w różnych sytuacjach życiowych; umiar i schludność</p>	<p>- potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • uzasadnić, dlaczego zwroty grzecznościowe (np. proszę, dziękuję, przepraszam) ułatwiają życie, • przedstawić dobre maniery w praktyce: w relacjach z najbliższymi, w domu, szkole i miejscach publicznych, • określić dobór stosownego ubioru w różnych miejscach i sytuacjach. <p>Uczeń uświadomi sobie, że:</p> <ul style="list-style-type: none"> • znajomość zasad dobrego wychowania jest przydatną w życiu każdego, również młodego człowieka
19. Internet świat prawdziwy czy nieprawdziwy	<p>1. Internet – wynalazkiem XX wieku.</p> <p>2. Zalety internetu – korzyści w zdobywaniu wiedzy i utrzymywanie relacji międzyludzkich.</p> <p>3. Czas wolny i rozrywki w internecie i w realu. Jak wyważyć proporcje?</p> <p>4. <i>Savoir-vivre</i> w internecie.</p> <p>5. Jak nie dać się wciągnąć w sieć – czyli o niebezpieczeństwie uzależnienia od internetu</p>	<p>-potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wymienić korzyści, które daje korzystanie z internetu, • określić różne możliwości spędzenia czasu wolnego – w świecie wirtualnym i również w rzeczywistym, • omówić zasady dobrego wychowania w internecie, • przedstawić zjawisko uzależnienia od internetu. <p>Uczeń uświadomi sobie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wartości, ale i zagrożenia, które niesie ze sobą korzystanie z internetu, • potrzeba świadomego i odpowiedzialnego korzystania ze środków społecznego przekazu